

Utbildningsförvaltningen
Anna Marin och Birgitta Karlsson
0171-625120 och 0171-625389
anna.marin@enkoping.se
birgitta.karlsson@enkoping.se

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Begäran om utökad budgetram för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beviljas en utökad budgetram med totalt 44,2 miljoner kronor

Beskrivning av ärendet

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har under många år haft en låg uppräkningsgrad av budgetram och högre volymökningar än budgeterat (se bilaga 01). Detta har lett till att utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens verksamheter har en hög negativ nettokostnadsavvikelse (NKA), det vill säga de bedrivs till en betydligt lägre kostnad än den statistiskt förväntade kostnaden (se bilaga 02). En hög negativ nettokostnadsavvikelse är en indikator på att en verksamhet är kraftigt effektiviserad. Prognosen för 2023 och analys av tänkbara besparingsåtgärder som kan få effekt 2023 tyder på att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden inte kommer att lyckas nå en budget i balans för året. Eftersom nämndens verksamheter redan är så pass effektiviserade är det inte möjligt att hitta ytterligare med besparingsåtgärder utan att dessa får betydande negativa konsekvenser för verksamheterna. Av den anledningen bör nämnden begära en utökning av ram från kommunfullmäktige.

Utbildningsförvaltningens bedömning

Orsaker till den höga nettokostnadsavvikelsen

Nettokostnadsavvikelsen för förskola, fritids och grundskola har under många år varit kraftigt negativ och 2021 även för gymnasiet. Den höga nettokostnadsavvikelsen kan delvis förklaras av att underskott som beror på ökade volymer har behövt hanteras inom nämndens budget, att ingen utökning av budgetramen gjorts vid underskott som berott på otillräcklig elevpeng samt att ökade kostnader för nya lokaler endast delvis kompenseras och inte kompenseras alls för ökade bidrag till andra huvudmän. Eftersom resursfördelningsmodellen i Enköpings kommun bygger på att föregående års

budget snarare än utfall gör en för låg tilldelning att ersättningen per barn och elev sjunker över tid. Dessa faktorer sammantaget har medfört att utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens verksamheter blivit alltmer underfinansierade och nettokostnadsavvikelsen förblivit hög. För 2023 innebär det stora svårigheter att få en budget i balans.

Äskande om utökning av budgetram 2023

För att komma till rätta med underfinansieringen, och för att nämnden ska kunna nå en budget i balans 2023, bör nämnden beviljas en utökning av ram 2023. Även om underfinansiering pågått under många år i enlighet med beskrivningen ovan, utgår förvaltningen i detta äskande från budgetår 2022 och dess konsekvenser på budgetår 2023. Förvaltningen delar upp äskandet i tre delar enligt följande:

1. 24,4 miljoner kronor
Hemkommun är finansiär för alla folkbokförda barn/elever. Nämnden äskar budgetram motsvarande nämndens underskott 2022 med 24,4 miljoner kronor som finansiär. 20 miljoner kronor av underskottet avser kostnader för utbetalning av elevpeng till egna förskolor och skolor samt till förskolor och skolor med annan huvudman. 9 miljoner kronor avser ökade kostnader för skolskjutsar och elevresor. Eftersom RFM utgår från föregående års budgetram och inte utfallet finns ingen kompensation för denna kostnad i 2023 års ram även fast kostnaden kvarstår år 2023.
2. 13,6 miljoner kronor
Nämnden äskar dessutom budget motsvarande den effektivisering som lagts med en procent. Med den låga uppräkningsgrad som nämnden fått under flera år och därmed redan har effektiviserats enligt NKA, är det inte möjligt att effektivisera nämndens verksamheter ytterligare utan att det får en stor negativ påverkan på verksamheten och därmed också måluppfyllelsen.
3. 6,2 miljoner kronor
Lönerevisionen 2023 för kommunals medlemmar överskred budgeterad kostnad och det medför en ökad kostnad för nämnden med 6,2 mnkr. I det beloppet ingår den merkostnad som ingår i måltids-, städ- och lokalkostnader för de kommunala enheterna samt den ersättning som vi enligt lag måste ersätta andra huvudmän med.

Totalt uppgår äskat belopp med 44,2 miljoner kronor.

Konsekvenser om utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden inte beviljas utökad ram

Som en del av ärendet Tertialrapport april 2023 (UAN2023/757) har förvaltningen lämnat ett antal förslag på möjliga effektiviseringar som kan få effekt under året. De möjliga besparingarna kommer dock med stor sannolikhet inte leda till en budget i balans 2023. Ett exempel på en åtgärd för en budget i balans som förvaltningen identifierat är att inte längre servera skollunch på gymnasieskolan då detta inte är ett lagkrav. Detta vore inte önskvärt då det i sin tur skulle få avsevärt negativa konsekvenser för verksamheten men är en av få åtgärder som kvarstår med effekt 2023.

Åtgärder för budget i balans kommer också bara att drabba de kommunala enheterna och inte de fristående. Detta blir konsekvensen av att nämnden inte bara är finansiär utan också huvudman för de kommunala enheterna. Underskottet för nämnden som finansiär som uppstår under året behöver hämtas hem någonstans inom nämndens budgetram och då återstår bara att försöka effektivisera de kommunala verksamheterna ytterligare. Det innebär i praktiken att elever i kommunal regi kommer ha fått en mindre elevpeng än elever i fristående enheter vid årets slut, vilket inte är likvärdigt.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Begäran om utökad budgetram för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, daterad 2023-05-10

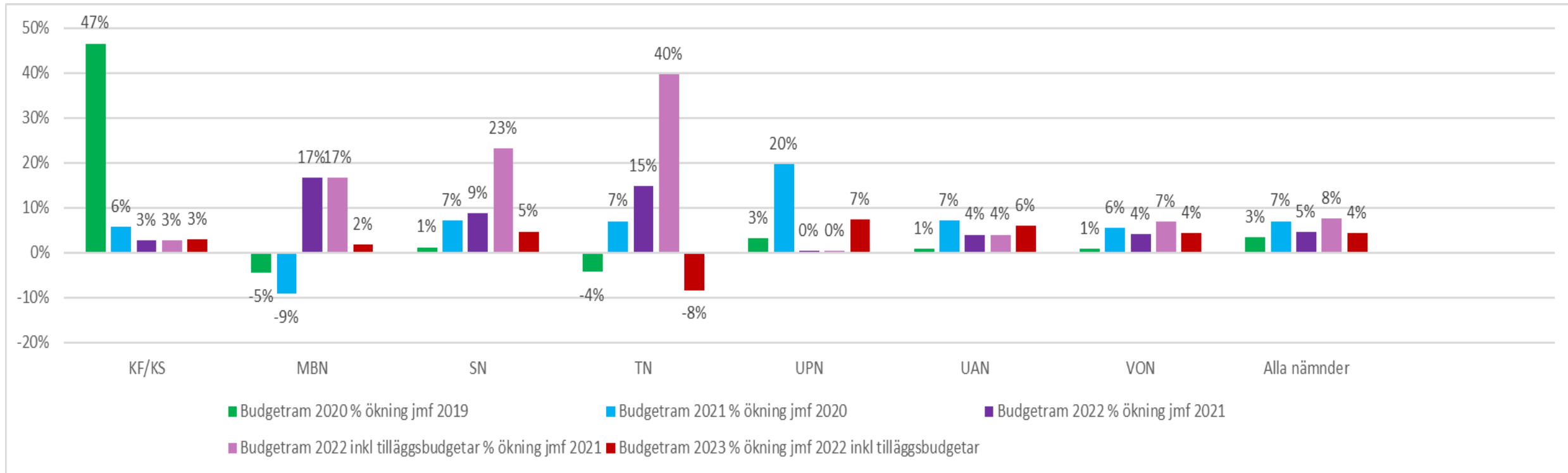
Bilaga 01 Fördelning budgetram 2020–2023 per förvaltning

Bilaga 02 Nettokostnadsavvikelsen 2017-2021 enligt Kolada

Linda Lindahl
Förvaltningschef
Enköpings kommun

Kopia till:
Kommunfullmäktige, för åtgärd

Procentuell ökning av budgettram per nämnd 2020-2023

Avvikelse mellan nettokostnad och strukturkostnad= **Nettokostnadsavvikelse**

Nettokostnadsavvikelse, miljoner kronor

Nettokostnadsavvikelsen jämför nettokostnaden med referenskostnaden ("statistiskt förväntad" kostnad). Resultat över 0 indikerar högt kostnadsläge, pga hög ambitionsnivå och/eller låg effektivitet. Redovisas i miljoner kronor

Enköping

